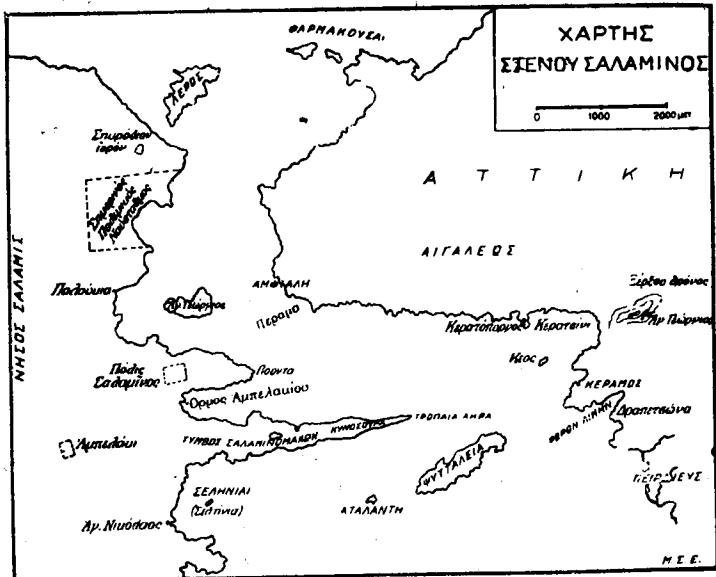

Ο περιστούς στρατός είχε καταλάβει την Αττικήν παραλίαν, υδόνος δ' ἐστήθη ἐπὶ τῶν προπόδων τοῦ Αἰγάλεω διά νά καθίσῃ ὁ Σέρχεις καὶ προστηρήσῃ τὴν διέκαγωγὴν τῆς ναυμαχίας. Οὐ ἐλληνικὸς στρατός, ὑπὸ τὸν Ἀιστείδην, είχε καταλάβει τὴν Σαλαμινίαν ἀπότην (βλ. χάρτην). Οἰδάποτε τῶν τριῶν περὶ προστάξεως ἐκδόχων καὶ ἄν γίνη ἀποδεκτῇ, ἅμα ἀνέτειλεν ὃ ἥλιος, ἐπεφάνη ἔει Αἰγίνης καταπλέουσα ἡ φέρουσα τὰς ιεράς τῶν Αἰακιδῶν σημαίας τριήσης, καὶ τότε ἐσήμασσον αἱ σάλπιγγες καὶ ὑπὸ χιλιάδων ἐλληνικῶν στομάτων ψάλλεται Ω παιδεῖς Ἐλλήνων τίτε ἐλευθεροῦστε πατερίδι ἐλευθεροῦστε» (Αἰσ. Πλέσαι 402), καὶ ὁ ἐλληνικὸς στόλος ἔξοδῳ, ἐνῷ ταῦτοχρόνως καὶ ὁ περιστοὺς ἀντεπεξέρχεται. Ἀλλὰ τότε ὁ ἐλλ. στόλος, διταν εἶδε προχωροῦντα τὸν περσικὸν, ἀνακρούει πρύμναν ὑποχωρῶν, δόποτε Ἀθηναῖς τριήραρχος Ἀμεινίας ὁ πρώτηνες τοῦ Αἰσχύλουν καὶ Κυναιγείρουν ἀδελφός, ἀναλαμβάνων τὴν ἐπίθεσιν επικήγει τὸ δεμβολόν του εἰς τὰ πλευρὰ φοινικῆς τοιήσους καὶ τῶν λοιπῶν ἀκολουθησάντων γενικεύεται ἡ συμπλοκή. Κατ' ἄλλην μυθικὴν ἐκδοχὴν τῶν Αἰγινητῶν (Ἡροδ. VIII-84), ἡ φέρουσα τὰς σημαίας τῶν Αἰακιδῶν τριήρης κατέρρεστο τῆς συμπλοκῆς, ἐπιφανέντος κατὰ τὸν μύθον καὶ φάσματος γυναικὸς (πιθανῶς τῆς προστάτιδος Ἀθηνᾶς), διτερ διά φωνῆς ἴσχυρᾶς, παρ' διών τῶν Ἐλλήνων ἀκουσθείσης, ἐφώναξε «Ω δαιμόνιοι, μέχρι κόσουν ἔτι πρύμνην ἀνακρούνεσθε;»

Γενικευσθείσης τῆς συμπλοκῆς οἱ ἐν τῷ ἀριστερῷ τοῦ περσικοῦ
"Ιωνες πιέζουσι τοὺς Πελοποννησίους καὶ ἴδιως οἱ Σάμιοι τριήρας-

χοι Θεομήστωρ δ 'Ανδροδάμαντος και Φύλακος δ 'Ιστιαίου, οἵτινες και κυριεύοντιν σέλλητικάς τινας τριήρεις. Εἰς τὸ δεξιὸν οἱ Φοίνικες προσπαθοῦσι νὰ ὑπερφαλαγγίσωσι τὸν Θεμιστοκλέα, ἀλλ᾽ οὐτος κατορθοῖ νὰ διασπάσῃ τὴν παρθίαξιν αὐτῶν, τοὺς ἔξωθήση πρὸς τὴν ἔχοντας καὶ τοὺς ἀναγκάσῃ εἰς ὑποχώρησιν πρὸς τὸ περιστόν κέντρον. Ὑπὸ τοῦ ἀριστεροῦ τότε καὶ τοῦ κέντρου τῆς ἐλληνικῆς παρατάξεως συνωθούμενον τὸ κέντρον τῶν Περσῶν ἀνθίσταται κρατερῷς ἄχρις οὖν, φονευθέντος τοῦ ἡγεμόνος τῶν Κιλίκων, λιποψυχεῖ καὶ συνωθεῖται ἀτάκτως πρὸς τὸ ἀριστερόν, ὅπου οἱ 'Ιωνες καὶ Κάρες, ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τοῦ Ἀριαβίγνη, ἀδελφοῦ τοῦ Ξέρσου, ἀντίσταται εἰσέπι γενναίως. Ἐπιτελεύσας τέλος δ Ἐθμιστοκλῆς καὶ κατὰ τοῦ ἀριστεροῦ, καὶ τοῦ 'Αμεινία ἐμβαλόντος εἰς τὴν ναυαρχίδα τοῦ Ἀριαβίγνη, διστος καὶ ἐφονεύθη, ὀδόκληρος δ στόλος τῶν Περσῶν ὑποχωρεῖ ἐν μεγίστῃ ἀταξίᾳ. Κατὰ τὴν φυγὴν διασιλισσα τῆς Ἀλικαρνασσοῦ Ἀρτεμησία, διωκομένη ὑπὸ Αττικῆς τοιήρους καὶ κινδυνεύοντας νὰ συλληφθῇ (εἰχε δὲ ἐπικηρυχθῆ ἀντὶ μυρίων δραχμῶν, διότι ἐθεωρεῖτο δεινόν δι την γυνή κατὰ τὸν Αθηνῶν ἔξεστράτευση), βιθυνεῖται σύνταδρον τὴν τριήρη τοῦ Καλινδίου ἡγεμόνος Δαμασιθύρου καὶ οὐτω σώζεται, ἔκπατηθέντω τῶν 'Ελλήνων καὶ ἐκλαβόντων τὸ πλοιόν της οὐτω κατὰ περσικοῦ ἐπιτεθεν ὡς ἐλληνικόν.

Πριν ὁ ήλιος δύσῃ, ὁ Ἀριστείδης μετά τοῦ ὑπ' αὐτὸν πεζοῦ στρατοῦ, διαιτεραιωθεὶς ἐπὶ τῆς Ψυτταλείας καὶ κυκλώσας τὸν ἐπ' αὐτῆς περσικὸν στρατὸν κατέσφαξεν ἄπαντας. Πανταχούθεν μήδη διωκόμενοι φεύγουσιν οἱ Πέρσαι διασωθέντες, λόγῳ τῆς ἐπερχομένης σκοτίας εἰς Φάληρον. Ἡ ναυμαχία διεξήχθη κυρίως διὰ τοῦ ἐμβόλου καὶ οὕτως ἔγγειται ἡ δυσανάλογος φύσις τοῦ περσικοῦ στόλου, διὰτος ἀπώλεσε 200 τριήρεις ἔναντι 40 ἐλληνικῶν. Πιεσθεὶς δὲ Ἐρέχης διὰ τοῦ ἀδύνατον νῦν καταβάλη τὴν νοιτικὴν δύναμιν τῶν Ἑλλήνων, μετὰ τὰς ἐπανειλημμένας κατὰ θάλασσαν ἥτιάς του καὶ φούσμενος μήπως ἀποκλεισθῇ ἐν "Ἐλλάδι ὑπεχώρησε ταχέως πρὸς τὸν Ἐλλήσποντον, πρώτου φυγόντος τοῦ στόλου δὲ ὁ Θεμιστοκλῆς ἐδίωξε μέχρις "Ανδρου. Εἰς τὴν Ἐλλάδα κατέλιπεν δὲ Ἐρέχης τὸν Μαρδόνιον μετὰ 300,000 ἀνδρῶν, ὃς συνεχίσης κατὰ τὸ ἔαρ τὴν ἐπιστρατείαν (ἥτις καὶ κατέληξεν εἰς τὴν ἐν Πλαταιαῖς—βλ. λ. μακρῆ). Καταπλεύσαντες καὶ πάλιν εἰς Σαλαμῖνα οἱ Ἑλλήνες διένευμαν τὰ λάφυρα, ἔκειθεν δ' ὁ ὀλόκληρος δὲ στόλος συνώθεσε τοὺς Ἀθηναίους εἰς τὸν Ἰσθμὸν, ἐνθα οὕτως ἀνέθηκαν εἰς τὸ ἔκει ιερὸν τοῦ Ποσειδῶνος τὴν πρώτην ὑπ' αὐτῶν κυριευθεῖσαν Φοινικῆτην τριήρην. Ἐν Δελφοῖς κατεκαύεισθη διὰ κοινῆς ὅλων τῶν πόλεων συεισφορᾶς ὑπερμεγέθης ἀνδριάς, κρατῶν ἐμβόλον τριήρους ἐν χερσίν. "Οτε δὲ μετά τινα χρόνον δὲ Θεμιστοκλῆς ἐπεσκέψθη τὴν Σπάρτην

μεγάλων ἡγεώθη τιμῶν, ὧν οὐδεὶς ποτε Ἐλλῆς ἀπλαυσθεν ἐν αὐτῇ ἀπεροχόμενον δ' ἔκειθεν συναῦσσεν εἴφιστον πέραν τὸν συνόφρων τῆς Λακεδαιμονίου τὸ περίφημον Βασιλικὸν ἄγγημα τῶν 300.
Σαλαμίνος (Κίνηρον) γανμαχά. (306 π. Χ.) 'Ο ἐκ τῶν διαδόχων

τοῦ Μεγάλου Ἀλεξανδρου Ἀντίγονος, βαθμηδὸν κύριος καταστὰς τῆς Ἀσίας, κατεῖδε τὴν ἀνάγκην δημιουργίας ἵσχυροῦ Ναυτικοῦ. Στρατοπεδεύσας παρὰ τὴν Τύρον τῆς Φοινίκης, ἥρχισε τὴν ναυπηγήσιν στόλου διὰ ὅπτασισκίλων ἄνδρων (Διοδ. ΙΧ.ΙX—10). ὁργανώσας ναυπηγεῖα ἐν Τριτάλει, Βύβλῳ, Σιδῶνι καὶ Κιλικίᾳ, τῆς ναυπηγησίμου ἔντελεας κοπτομένης ἐκ τῶν κέδρων τοῦ Λιβάνου καὶ μεταφερομένης εἰς τὴν παραλίαν καὶ ἐκ τοῦ Ταΐνου. Οἱ λοιποὶ τῶν διαδόχων τοῦ Μ. Ἀλεξανδρου καὶ ἰδίᾳ δὲ τοῦ Κάσσανδρους καὶ ὁ τῆς Αιγύπτου ἡγεμὼν Πτολεμαῖος δὲ τοῦ Δάγου, ἐπιτοθήνετες ἐκ τῆς ὀλονέ αὔξανομένης δυνάμεως τοῦ Ἀντίγονου, συμμαχοῦσι κατ' αὐτοῦ. Ὁ Πτολεμαῖος εἰλεγένετο ἐγκαιρῶς ἀντιληφθῆ τὴν σημασίαν ἣν ἔχει τὸ ναυτικόν ἐν τῷ καθόλον πολέμῳ καὶ ὑπῆρχεν ὁ θεμελιώτης τοῦ ἀγυπτιακοῦ Ναυτικοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν διαδόχων τοῦ ἴσχυροτάτου καταστάντος καὶ τέλος ἐν Ἀκινίῳ (βιλ. 1.) συντριψθεντος. Πτολεμαῖος καὶ Ἀντίγονος διεξέδικτον τὴν κυριαρχίαν τῆς Κύπρου, στρατηγικωτάτην σημασίαν ἔχοντος διά τε τὸν δυνάστην τῆς Ἀσίας, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν τῆς Αιγύπτου. Προλαβὼν δὲ Πτολεμαῖος εἰλεγένετο ἀποστείλει εἰς τὴν Σαλαμῖνα τῆς Κύπρου (τὴν ἀλλοτε πρωτεύουσαν τοῦ Εὐαγόρα) καὶ καταφύγοντος τοῦ Κόγωνος μετὰ τὴν ἐν Αἴγει ποταμοῖς συντριβήν τοῦ ἀθηναϊκοῦ στόλου) τὸν ἀδελφόν τον Μενέλαον μὲν ἴσχυράς πεζικάς καὶ νυνικάς δυνάμεις. Ὁ Ἀντίγονος ἀρχηγὸν κατέστησε τοῦ στόλου τοῦ τὸν υἱὸν τοῦ Δημήτριον, τὸν βραδύτερον διὰ τὴν τεχνήν τοῦ ἀλίσκεν τὰς πολιορκουμένας πόλεις ἀποκληθεντάς «πτολεμαϊκήν», μετὰ δὲ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν Ἀθηνῶν, κατείλημμένων ὑπὸ τῶν στρατευμάτων τοῦ Κασσάνδρου, τὸν διέταξε νὰ πλεύσῃ εἰς τὰ ὄντα τῆς Κύπρου. Ὁ Δημήτριος, καταπλεύσας εἰς Κύπρον, ἄγων 118 σκάφη, ἀπέλει τὸν Μενέλαον ἐν Σαλαμῖνι. Εἰς βούθειαν τοῦ Μενελάου σπεύδει ἐξ Αἴγυπτου ὁ ἀδελφός του Πτολεμαῖος, δοτικαὶ τετέπλευσεν εἰς Κίτιον τῆς Σαλαμίνος ἀπέχον 200 στάδια, ἄγων 140 πολεμικά σκάφη, ὃν τὰ μέγιστα πεντήρεις, τὰ δὲ ἐλάχιστα τετράρεις καὶ 200 μεταγωγικά ἀβαθῆ, φέροντα δεκακισχιλίους πεζοὺς (Διοδ. Ξ.49). Ὁ Πτολεμαῖος εἰδοποίησε τὸν Μενέλαον νὰ ἀποστείλῃ αὐτῷ τὰς 60 ναῦς, ὅπως συνενωθῶσι μετ' αὐτοῦ, ἀλλὰ τοῦτο προϊδών ὁ Δημήτριος, ἀφῆκε τὸν ναύαρχον Ἀντισθένην μετὰ δέκα πεντήρεων, ἵνα ἐμποδίσῃ τὸν ἔκπλουν τῶν πλοίων τοῦ Μενελάου, αὐτὸς δὲ μὲ τὰς ὑπολοίπους 108, ὃν αἱ πλεύσαι ησαν πεντήρεις τινές δὲ καὶ ἐπιτήρεις, ἐπῆλθε κατὰ τοῦ Πτολεμαίου· φθάσας εἰς τριῶν σταδίων ἀπ' αὐτοῦ ἀπόστασιν, ἥρε τὴν κεχρυσωμένην ἀστίδα εἰς σημεῖον ἐνάρξεως τῆς ἐπιθέσεως, τοῦν αὐτὸν καὶ δὲ Πτολεμαῖος ἔπραξεν, ἀρξαμένης οὗτω λυσούσθων συμπλοκῆς. Πρὶν δὲ φθάσουν εἰς

στροφῆς, καθ' ὅσου ἀδύνατος καθίστατο οἰσσδήποτε ἐλγυμός με τα δυσκίνητα καὶ βαρέα σκάψη τῆς ἐποχῆς ταύτης. Λαμπρότατα πάντων ἡγωνίσθη ὁ Δημήτριος (Διοδ. ΞΧ—δ2), ἐπιβαίνων μεγαλοπε- ποῦς ἐπτήριους, ἀκοντίζομενος, ἐπὶ τῆς πρύμνης Ιστά- μενος, ἐνῷ τρεῖς τῶν ὑπασπιστῶν του πίπτουσι περὶ αὐτόν. Τὰ ὑπα- βάφονται ἔξι αἵματος, ἔγκαταστείρονται ὑπὸ ναυαγῶν καὶ ναυαγῶν. Τέλος τοῦ δεξιὸν κέρδας του αὐγυτιακοῦ στόλου ἐνδίδει, καὶ μάτην ὁ Πτολεμαῖος, κρατερῶς ἀμυνόμενος ἐν τῷ ἀριστερῷ καὶ πολλάς ναῦς ψυθίσας, προσπαθεῖ νά συγκρατήσῃ· μετ' οὐ πολὺ πάντα τὰ πλοῖα ὑποχωροῦντα καὶ αὐτὸς ὁ Πτολεμαῖος ἀναγκάζεται νά ὑποχωρήσῃ εἰς Κίτιον, διωκόμενος ὑπὸ τῶν μοιράρχων τοῦ Δημητρίου Νέωνος καὶ Βουρίχου, ἐνῷ ὁ Δημήτριος ἐπανήγειτο εἰς τὴν βάσιν του θριαμ- βευτικῶς. Καθ' ὃν χρόνον συνήπτετο ἡ ναυμαχία, ὁ Μενέλαος ἀπέ- στειλε τὰς 60 ναῦς ὑπὸ τὸν Μενοίτιον, ὡς εἶχεν αὐτῷ παραγγέλλει ὁ Πτολεμαῖος. Κατὰ τὴν εἰσδόν τοῦ λιμένος ἐναυμάχησαν πρὸς τὰς δέκα ἀποκλειούσας πεντήρεις τοῦ Δημητρίου, ὑπὸ τοῦ Ἀντισθέ- νη, αἴτινες, μη ἀνένεισαν, ὑπερχώρησαν πρὸς τὴν ἔηραν ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ φυλλού πεζικοῦ. Βραδύνας δημιούς ὁ Μενοίτιος, δὲν ἐπρό- φθασε τὴν ναυμαχίαν, ἐπιστρέψας πάλιν εἰς Σαλαμίνα. Οὗτος ἐλη- ξεν ἡ ναυμαχία καθ' ἥν ὁ Πτολεμαῖος ἀπώλεσε πολεμικὰς ναῦς 20 μεν σοβαρῶς βλαφείσας καὶ ἐτέρας 40 αὐτάνδρους αἰχμαλατίσθε- σας, μεταγωγικά δὲ πλέον τῶν 100 μετὰ 8000 ἀνδρῶν. 'Ο δὲ Δημή- τριος ἀπώλεσεν 20 σκάφη. Φυγήντος τοῦ Πτολεμαίου εἰς Αἴγυπτον, ὁ Δημήτριος κατ' ὀλίγον γίνεται κύριος ὀλοκλήρου τῆς Κύπρου. Γ.Ν.

Σαλβαδόρ. Δημοκρατίας τῆς Κεντρώας 'Αμερικής, δριζομένη πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Ειρηνικοῦ ωκεανοῦ, πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Γουατεμάλας καὶ πρὸς Β. καὶ Α. ὑπὸ τῆς 'Ονδούρας. Έκτασις 34.126 τετρ. χλμ. Πληθυσμὸς 1.657.000. Τὸ Σ. εἶναι ἡ πλουσιωτέρα τῶν μικρῶν δημοκρατιῶν τῆς Κεντρ. 'Αμερικῆς καὶ ἔχει πρωτ. τὸ Σάν-Σαλβαδόρ. Διασηγένεται ἐξ Α. πρὸς Δ. ὑπὸ πεπλέδου, στεφανούμενον ἀπὸ σιριδάν ήφαιστείων, ὃν τινα είνει ἀκόμη ἐνεργείᾳ: ή 'Αγ. 'Αννα (2,016 μ.), τὸ 'Ιζάλκο, διπερ ἔξηλθε τῆς γῆς κατὰ τὸ 1770 καὶ ἔχει νῦν ὑψος 1825 μ. καὶ ὁ 'Αγ. Βικέντιος, ἡ νῦψηλοτέρα κορυφὴ τοῦ Σ. μὲ 2400 μ. Οἱ ποταμοὶ εἰνεῖ κατὰ τὸ πλειστὸν χειμωναρδώμενοι, πλὴν τοῦ Ζιμπόπα, καὶ τοῦ Λέμπα. Σημαντικὴ λίμνη είναι ἡ Ιλοπάγκο. Οἱ κάτοικοι τοῦ Σ. εἴνει κατὰ μέγιστον μέρος μιγάδες λευκῶν καὶ 'Ιδών, ἐλάχιστοι δὲ είνει οἱ καθαρῶς λευκῆς φυλῆς. Τὰ προϊόντα είνει πλευριώτατα εἰς ξυλείαν πολύτιμου καὶ τοιαύτην φυσῆς, εἰς ὄνυχαν, ζακχαροκάλαμον καφέν καὶ δημητριακά. Τὸ ὑπέδαιρος είνει ἀρκετά πλούσιον εἰς κασσίτερον, αύδηρον, χρυσὸν καὶ δρυγυρον. Τὸ μῆκος τῶν οἰδ, γραμμῶν δὲν είνει μέγα (562 χλμ.), τὸ δὲ ἐμπόριον διεξά-